

Lindenpark

Schilde, Antwerpen

2024D254

ARCHEOLOGIENOTA

VERSLAG VAN RESULTATEN

BUREAUONDERZOEK

VLAAMS ERFGOED CENTRUM [VEC]

2440 GEEL

LIESDONK 5

AUTEUR:

Kim Aluwé

ERKEND ARCHEOLOOG:

K. Aluwé (OE/ERK/Archeoloog/2021/0029)

© Vlaams Erfgoed Centrum VEC, Geel, 2024

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Vlaams Erfgoed Centrum VEC. Vlaams Erfgoed Centrum VEC aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. BUREAUONDERZOEK [BO]	3
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE	3
1.1.1 Administratieve gegevens	3
1.1.2 De onderzoeksopdracht	5
1.1.3 Het projectgebied	6
1.2 ASSESSMENT	9
1.2.1 Landschappelijk kader	9
1.2.2 Historisch kader	14
1.2.3 Archeologisch kader	20
1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK	23
1.3.1 Interpretatie en datering	23
1.3.2 Verwachting en conclusies	24
BIBLIOGRAFIE	i
BIJLAGE	ii

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de nieuwbouw van meergezinswoningen en de bijhorende omgevingsaanleg (project Lindenpark) aan de Lindenstraat te Schilde. De totale oppervlakte van het projectgebied bedraagt 7064m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt eveneens 7064m².

Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als woongebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt.

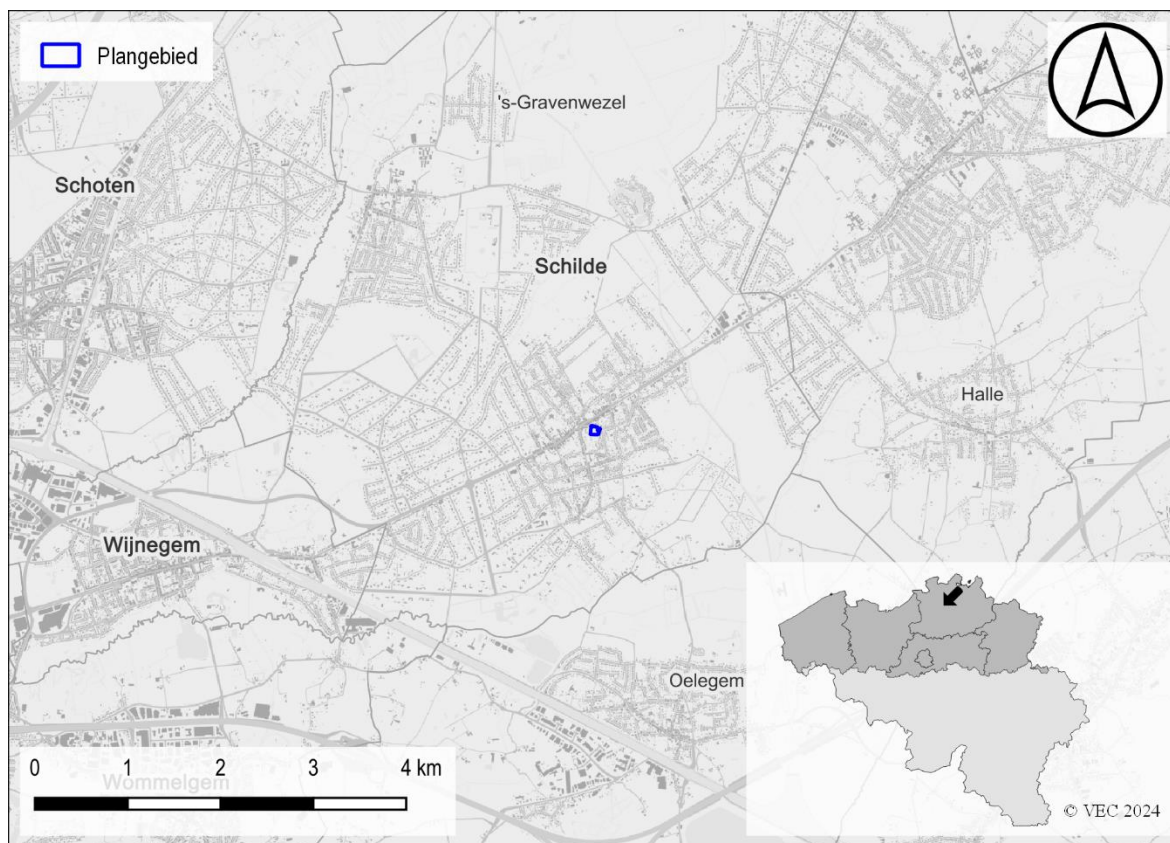
VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC] is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

1. BUREAUONDERZOEK [BO]

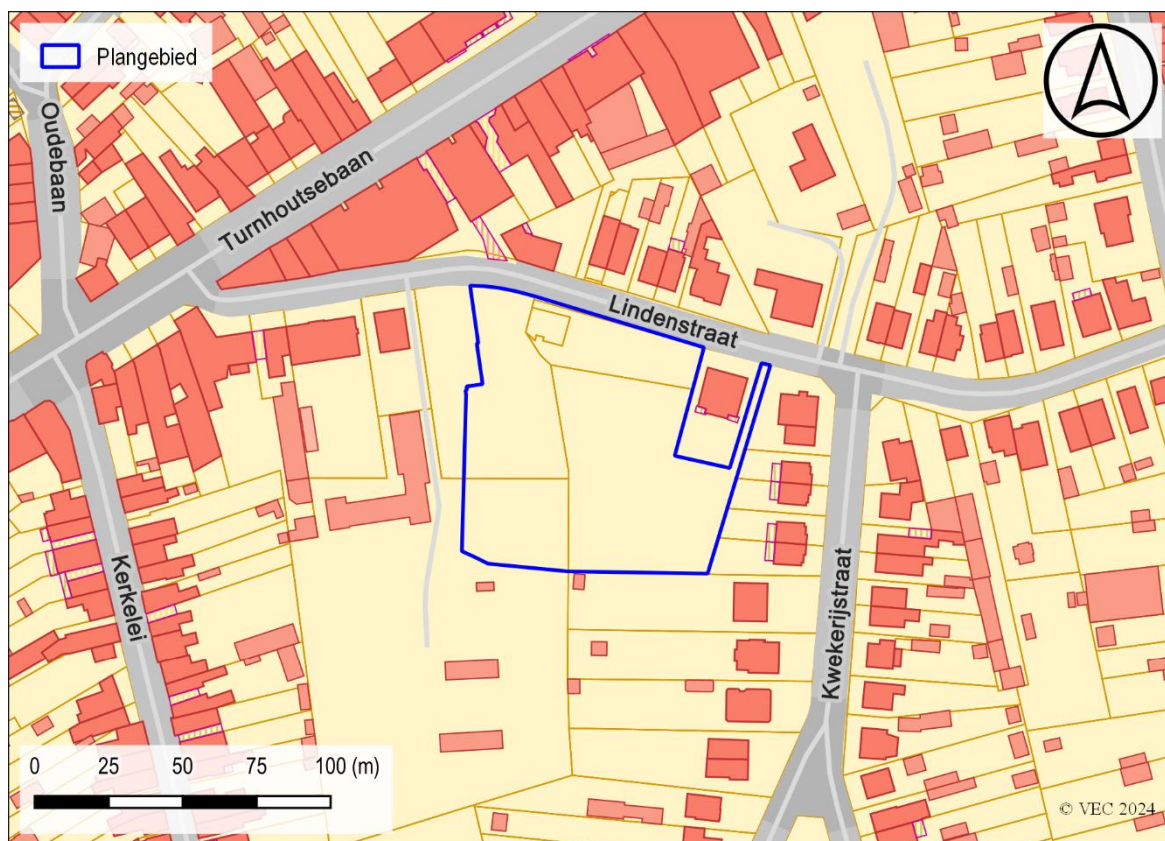
1.1 BESCHRIJVEND GEDEELTE

1.1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2024D254	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0071	
BOUNDING GEOMETRY	X ₁ : 165057	Y ₁ : 214464
	X ₂ : 165178	Y ₂ : 214561
KADASTER	Schilde, 2 AFD/Schilde, Sectie B, nrs. 553X, 553D2, 554F, 554G, 556F	
GEOGRAFISCHE INPLANTING	Lindenstraat 20, Schilde	
OPZET INITIATIEFNEMER	nieuwbouw van meergezinswoningen en de bijhorende omgevingsaanleg (project Lindenpark)	

Figuur 1: Situering ruime omgeving projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt)

1.1.2 De onderzoeksopdracht

1.1.2.1 Vraagstelling met betrekking tot het onderzochte gebied

“Het archeologisch vooronderzoek beoogt vast te stellen of er een archeologische site aanwezig is op een terrein, wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.”
– CGP 4.0; p. 28

Op basis van verscheidene parameters, zoals de nog aanwezige erfgoedwaarden, de landschapshistoriek, topografie, geomorfologie, bodemgebruik, vegetatie, en ingreephistoriek, wordt een waardering van het archeologisch potentieel binnen het afgebakende projectgebied opgesteld. Hiertoe wordt een stapsgewijze onderzoeksprocedure doorlopen, waarbij de vraagstelling steeds teruggekoppeld wordt naar volgende kernpunten:

- Wat is de trefkans op intact bewaarde archeologische aanwijzingen?
- Wat zijn de geplande ingrepen in functie van de werkzaamheden? Zullen de werken eventuele vindplaatsen bedreigen?

1.1.2.2 Werkwijze en strategie van het vooronderzoek fase BO

VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC] werd aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureauonderzoek op te maken. Dit bureauonderzoek werd uitgevoerd onder leiding van een erkend archeoloog van VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC]. De aard van de werken werd tijdens het bureauonderzoek afgewogen tegen de voorhanden zijnde gegevens relevant voor het projectgebied op bodemkundig, landschappelijk, historisch-cartografisch en archeologisch vlak.

De archeologienota werd opgemaakt middels *Office*- en *Adobe*-software. Het bijhorend kaartmateriaal werd aangemaakt in een GIS-omgeving. Hierin werden de ontwerpplannen ingeladen en geprojecteerd ten opzichte van diverse kaartlagen die raadpleegbaar zijn op geopunt.be, dov.vlaanderen.be, geo.onroerenderfgoed.be, cartesius.be en de website van de centraal archeologische inventaris [CAI]¹. De geraadpleegde literatuur, de digitale bronnen en het kaartmateriaal zijn te vinden in de bijlage.

¹ De Centrale Archeologische Inventaris is een inventaris van tot nog toe gekende archeologische vindplaatsen en andere sites met erfgoedwaarde; onder dezelfde noemer verzamelen we alle opgestelde archeologienota's vanaf 2015.

1.1.3 Het projectgebied

1.1.3.1 Archeologische voorkennis

Binnen de grenzen van het projectgebied vond in het verleden nog geen archeologisch (voor)onderzoek plaats.

1.1.3.2 Ruimtelijke situering

Het plangebied kan gesitueerd worden centraal in de Antwerpse gemeente Schilde, langsheen de Lindenstraat 20. Het grootste deel van het plangebied is op heden onbebouwd en in gebruik als grasland of voorzien van begroeiing. Het uiterste noordwesten van het plangebied is ingericht als parking in kiezelverharding. De zone net ten zuiden van de parking is voorzien van een asfaltverharding. In het uiterste zuidwesten bevindt zich een groenzone die op de meest recente orthfoto de ruimte biedt voor tijdelijke opslag.

Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

1.1.3.3 Geplande bodemingrepen

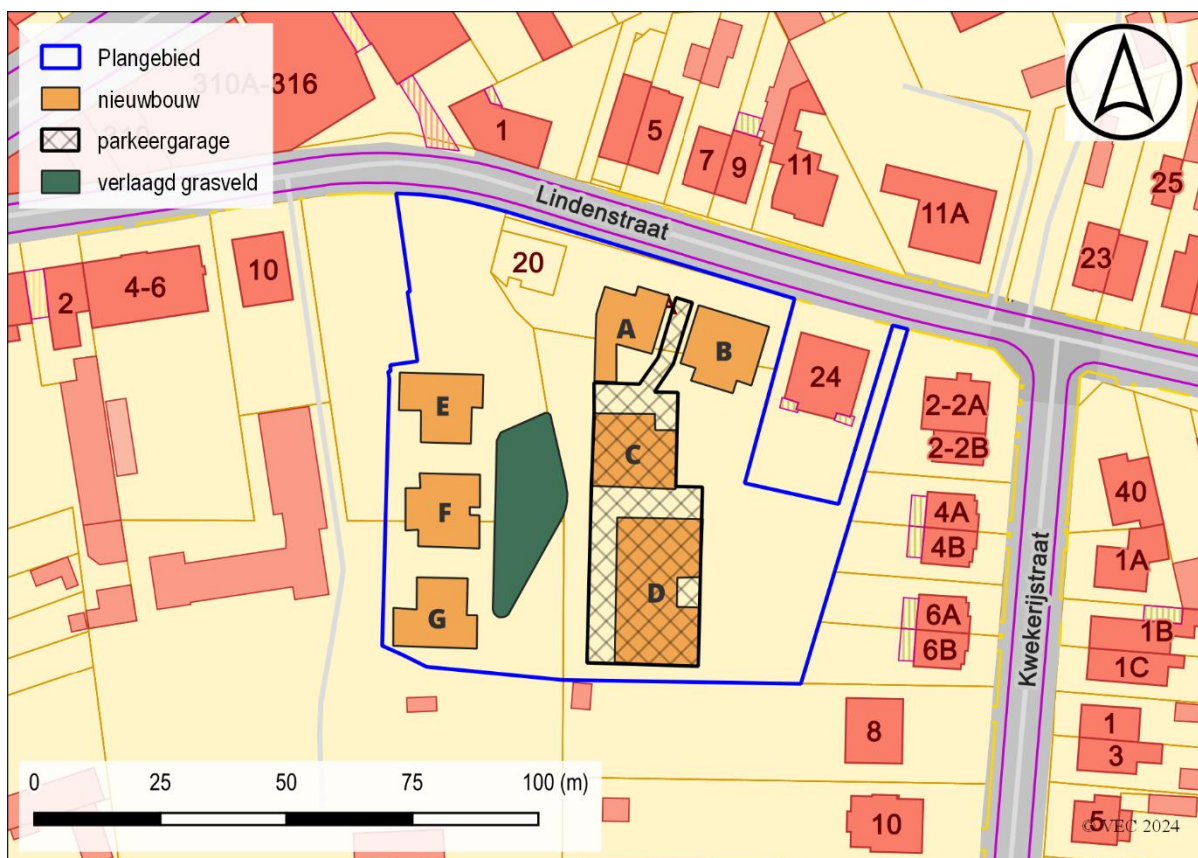
De opdrachtgever plant de nieuwbouw van meergezinswoningen en de bijhorende omgevingsaanleg (project Lindencpark). Enkel de zones die ontwikkeld worden door de woonmaatschappij zijn opgenomen in deze aanvraag.

Nieuwbouw

Het project omvat de bouw van 38 sociale huurappartementen verspreid over 7 verschillende gebouwen. Onder blok C en D zal een ondergrondse parkeergarage voorzien worden met 38 autostaanplaatsen. De inrit van deze ondergrondse garage zal uitkomen aan de Lindenstraat tussen blok A en B.

Blokken A, B, E, F en G worden voorzien van een fundering op plaat tot 40cm diep. De funderingssleuven zorgen voor een verstoring tot 80cm diep. Deze blokken zijn ook voorzien van een ondergronds meterlokaal van 7,9m² tot 3,10m diep (incl. fundering). De oppervlakte van de afzonderlijke bouwzones ligt tussen 175-200m². In totaal betreft het een oppervlakte van 930m².

Blokken C en D bevinden zich boven de ondergrondse parkeergarage. Deze wordt aangelegd tot een diepte van 3,80m (incl. 30cm diepe fundering). De ondergrondse parkeergarage heeft een oppervlakte van 1170m².

Figuur 4: geplande werken op het plangebied

Omgevingsaanleg

Het project wordt opgedeeld in 3 zones: een inkomplein, een multifunctionele zone (centrale as en groenzone) en een gemeenschappelijke zone die ingedeeld kan worden met volkstuinjes.

De eerste zone, het inkomplein, is de entree van het projectgebied. Het plein krijgt een heel groene uitstraling zodanig dat de achterliggende ontwikkeling een groene filter krijgt vanop de Lindenstraat. Voor de aanleg van het inkomplein dient rekening gehouden te worden met bodemingrepen tot max. 50cm diep.

Vanaf de Lindenstraat start een centrale as die het volledige projectgebied doorkruist richting de terreinen van de Chiro. De centrale as is uitsluitend bedoeld voor wandelaars en fietsers en verbindt het inkomplein met de rest van de ontwikkeling. Indien nodig kunnen ook de hulpdiensten gebruik maken van deze verbinding. Voor de aanleg van deze centrale as dient rekening gehouden te worden met bodemingrepen tot max. 50cm diep.

Achter het inkomplein en langs de centrale as is een grasveld voorzien. Het grasveld zal verlaagd (ca. 85cm diep) aangelegd worden zodat de hele zone ook dienst kan doen als infiltratieveld.

Tot slot is er nog een derde zone aanwezig in het projectgebied. Als er vanaf de centrale as naar links doorgestoken wordt, bereikt men een zone die ingericht kan worden met volkstuinjes. Voor de aanleg van deze zone dient rekening gehouden te worden met bodemingrepen tot max. 50cm diep.

Figuur 5: inrichtingsplan geprojecteerd op het huidige plangebied

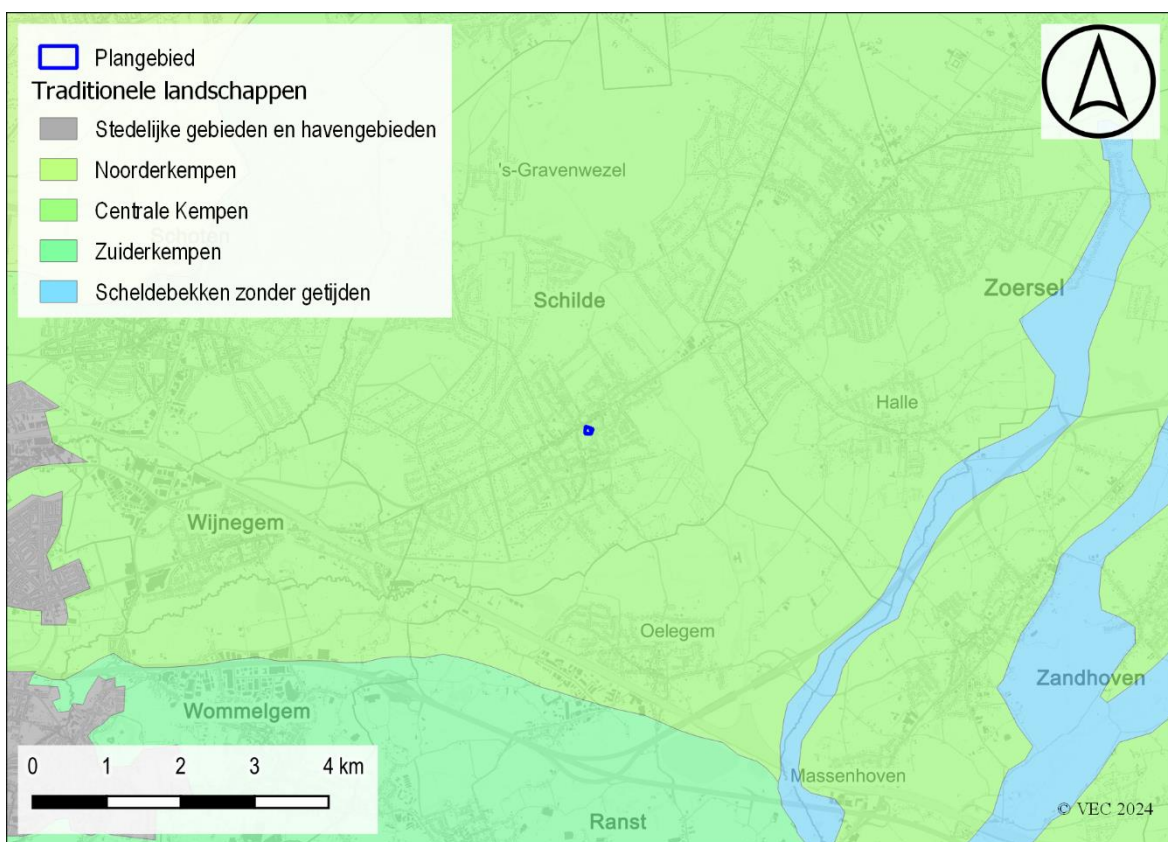
1.2 ASSESSMENT

1.2.1 Landschappelijk kader

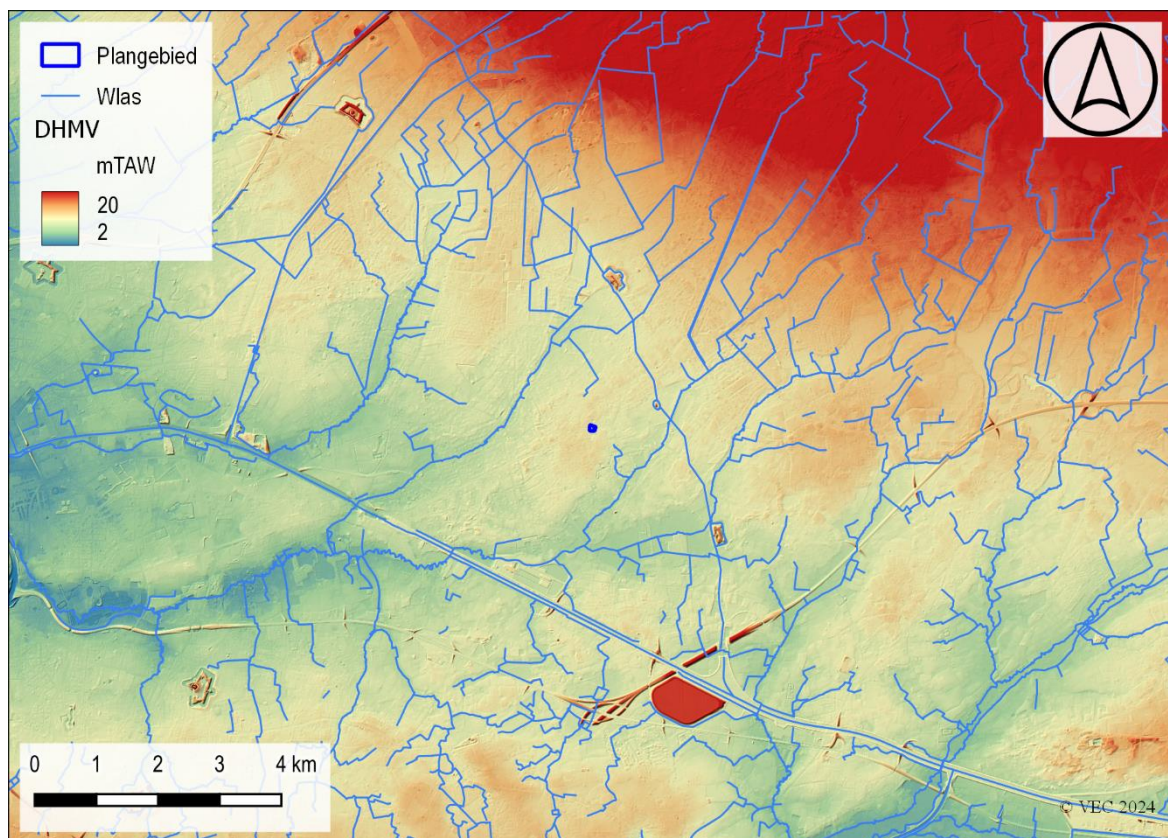
Aardkundige en hydrografische situering

Het plangebied bevindt zich in de Centrale Kempen ten westen van de vallei van de Kleine Nete. De centrale Kempen is in tegenstelling tot de Noorderkempen eerder laag gelegen. Meerdere beekvalleien lopen van noord naar zuid met daartussen iets hoger gelegen ruggen. Het plangebied zelf bevindt zich op een dergelijke rug tussen de Zwanebeek en Kleinebeek.

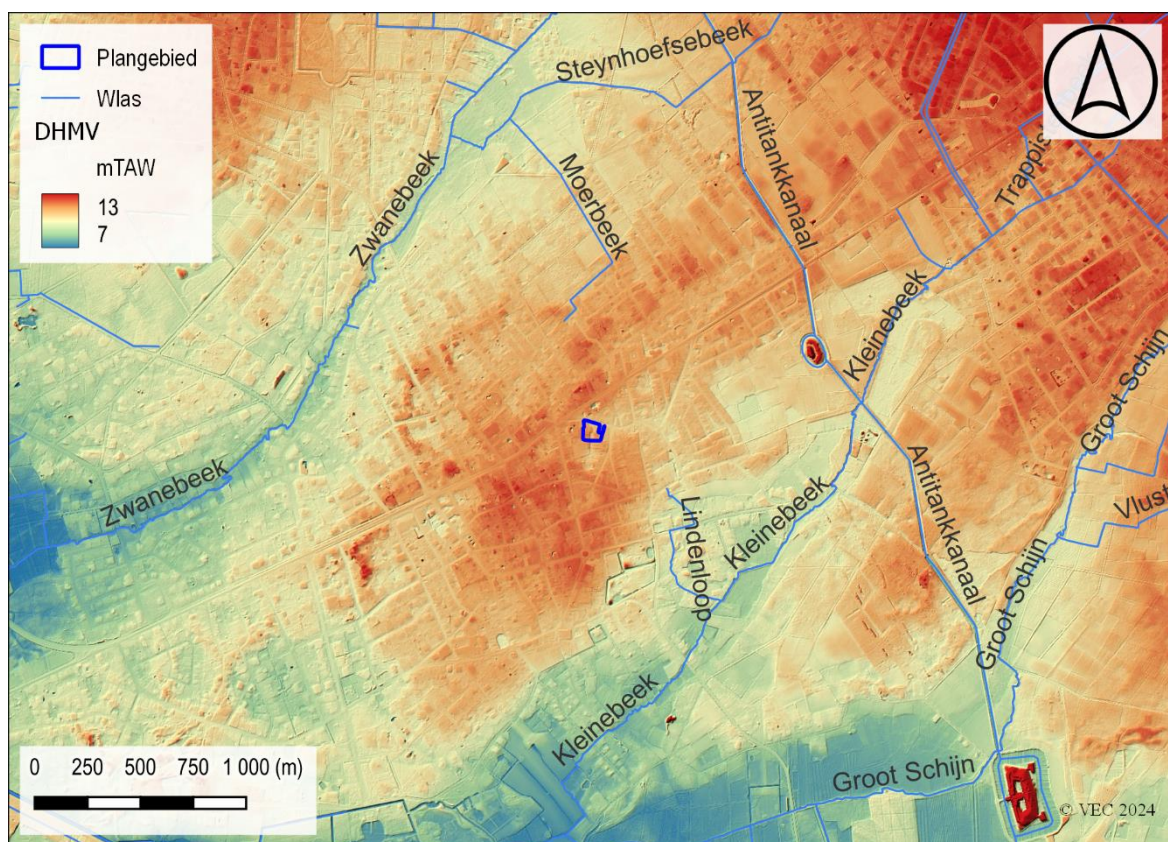
Het plangebied zelf kent een duidelijk reliëf met de laagstgelegen zones rond 10,5mTAW in het noorden en centraal. Zowel in het oosten als westen tekenen zich hoger gelegen zones af die tot 12mTAW gaan.

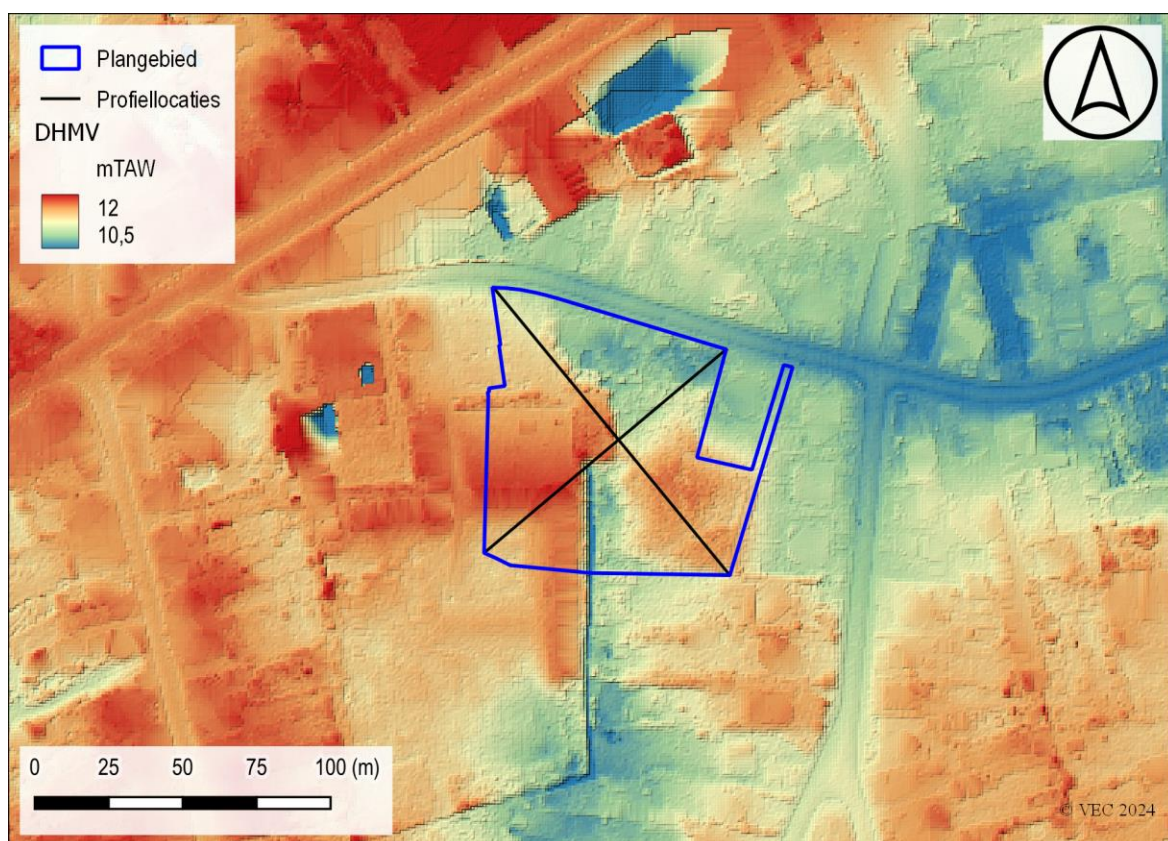
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

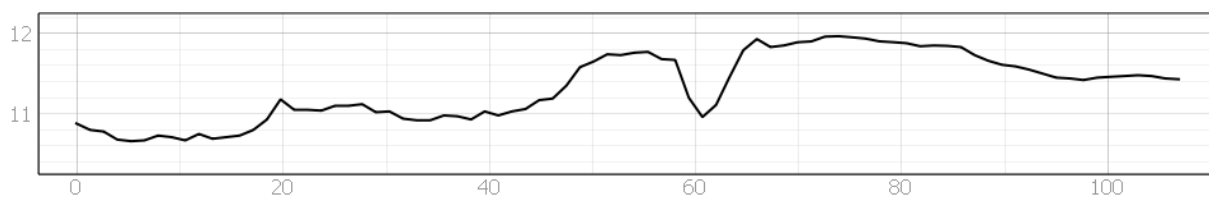
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

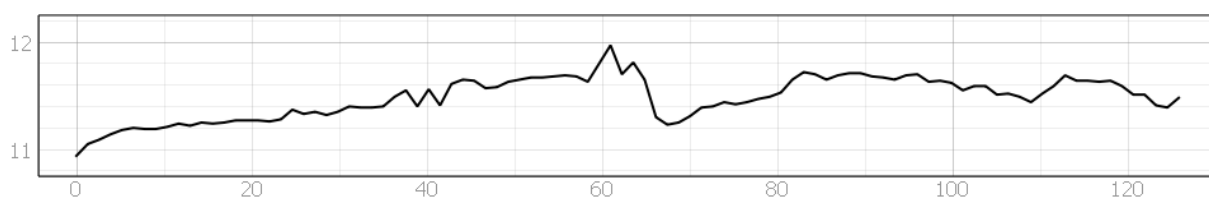
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

Figuur 9: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)

Figuur 10: hoogteprofiel NO-ZW

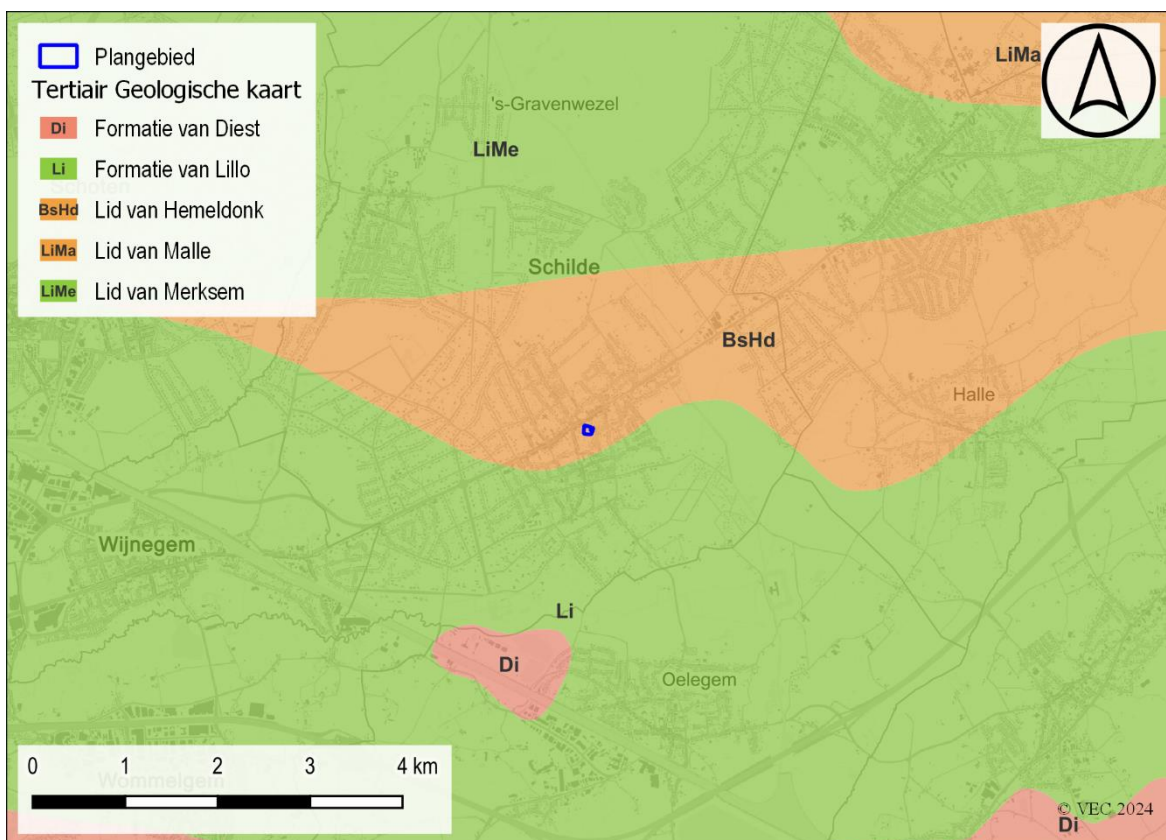
Figuur 11: hoogteprofiel NW-ZO

Fysisch-geografische gegevens

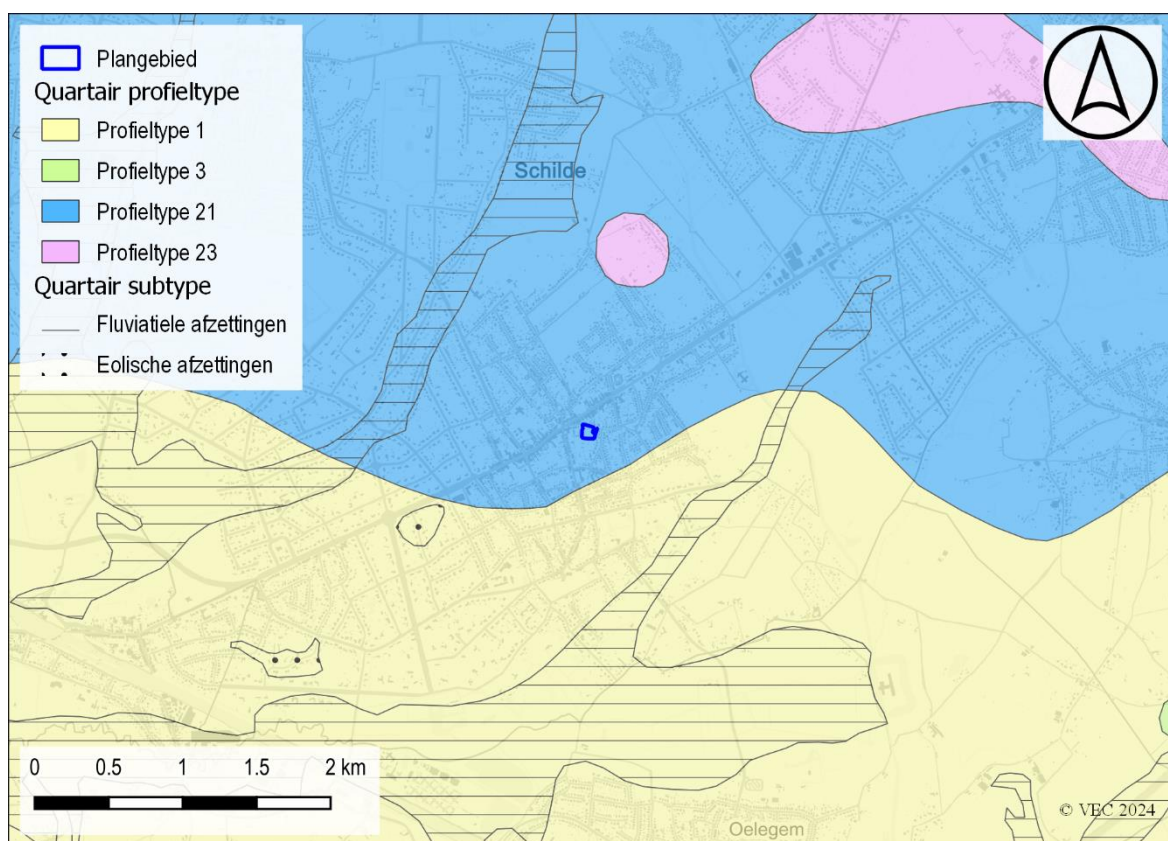
Het tertiaire substraat bestaat uit lichtgrijs tot lichtgroen, glauconiet- en glimmerhoudend, fijn zand dat zeer goed gesorteerd en weinig kleihoudend is. Dit pakket behoort tot het Lid van Hemeldonk (Formatie van Brasschaat) en is te dateren in het Plioceen.

De Quartair geologische kaart situeert het plangebied ter hoogte van profieltype 21. Deze bestaat uit een basis van getijdenafzettingen (estuariene afzettingen) met mogelijke intercalatie van fluviatiele en eolische afzettingen uit het Vroeg-Pleistoceen. Tevens worden er mogelijke hellingsafzettingen van het Quartair verwacht. De top van dit profiel bestaat uit eolische afzettingen van het Weichseliaan, mogelijk Vroeg-Holoceen.

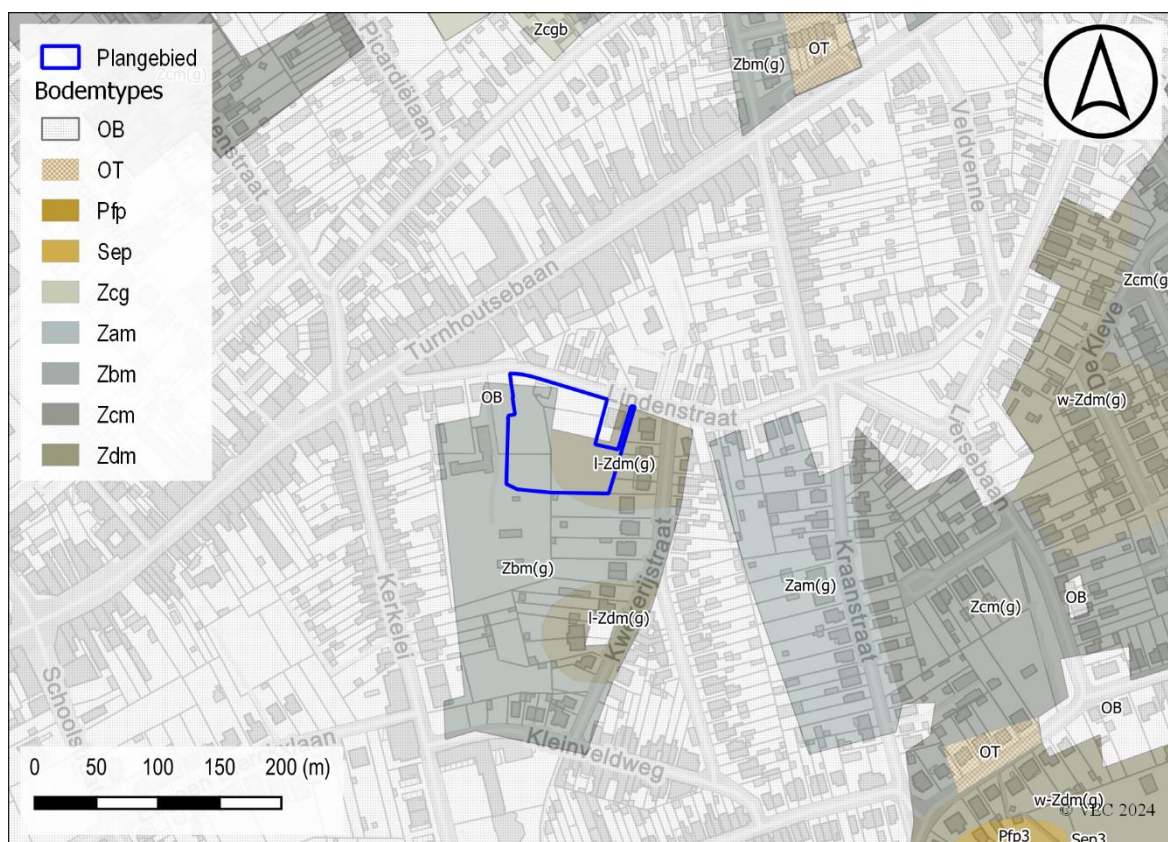
De bodem op het plangebied is een droge of matig natte zandbodem met dikke antropogene humus A horizont (Zbm of Zdm). In het uiterste noorden wordt een antropogene bebouwde bodem aangeduid (OB).

Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)

Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)

Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt)

1.2.2 Historisch kader

Historische situatie²

Schilde wordt voor het eerst vermeld in een oorkonde van de abdij van Tongerlo uit 1183 en ontstond vermoedelijk rond 1000. Schilde hoorde tot markgraafschap Antwerpen dat in 1106 gevoegd werd bij het hertogdom Brabant.

Akkers en weiden ontstonden eerst in het zuidoosten van de gemeente bij de Grote Schijn, de rest van de gemeente werd ingenomen door heide en vennen voornamelijk in het noorden van de gemeente. Ter ontginning van de woeste gronden schonken de hertogen van Brabant aan diverse abdijen heidegronden. Vanaf 1772 werd de ontginning versneld en ontstonden verschillende mastbossen.

De dorpskern vormde zich tussen de heide en de moerassige vallei van de Schijn in het zuidoosten van de gemeente, nabij de Sint-Guibertuskerk en het zogenaamd Puttenhof. Na de rechtekking van de baan Antwerpen-Turnhout na 1745 evolueerde Schilde voornamelijk in de 20ste eeuw van een nederzetting bij de Schijn naar een straatdorp langs de Turnhoutsebaan.

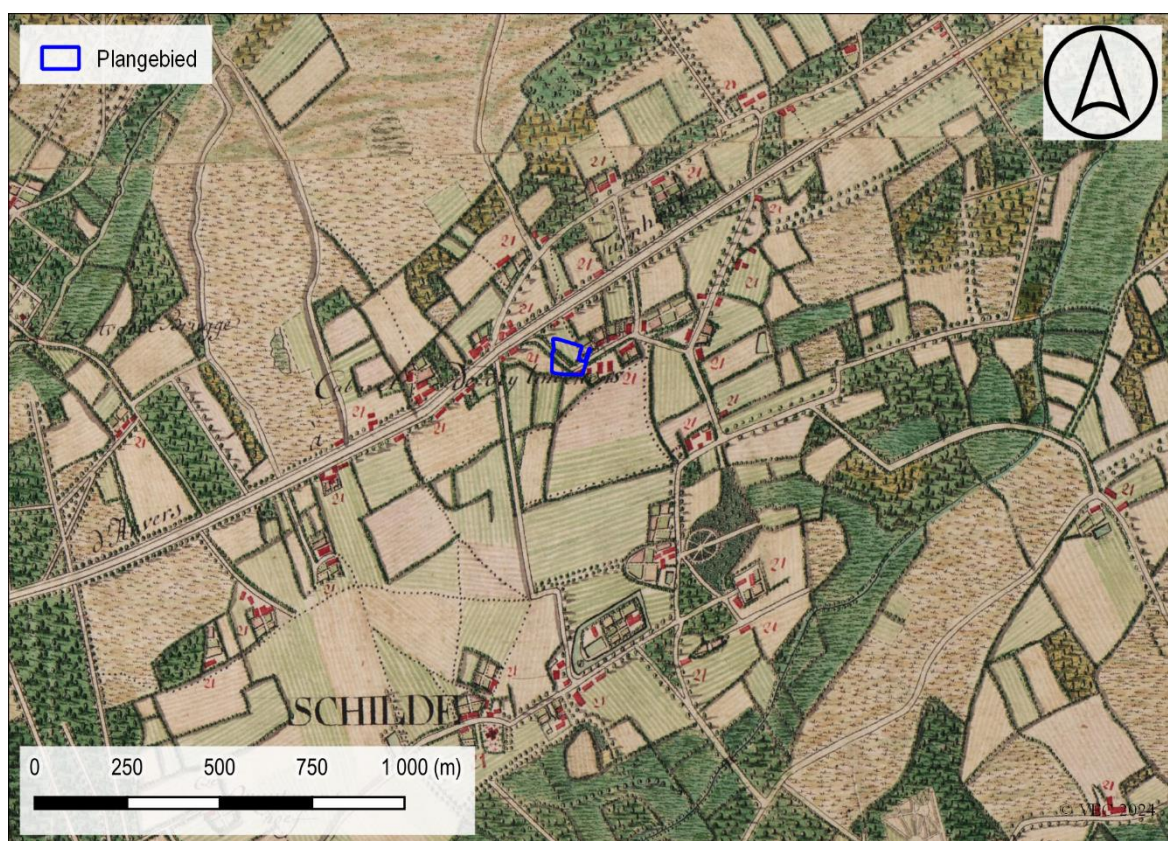
Historische kaarten

Uit de laatste eeuwen zijn voor grote delen van Vlaanderen kaartverzamelingen beschikbaar die in meer of mindere mate van detail een beeld geven van de historische ontwikkelingen in en rond het plangebied. Veel van deze verzamelingen zijn digitaal ontsloten en vormen als zodanig een archief van het Vlaamse landschap uit een periode waarin dit het meest aan menselijke invloeden onderhevig raakt. De oudste van deze kaarten dateert uit het midden van de 18de eeuw, de jongste betreffen satellietbeelden uit de laatste jaren. Aan de hand van deze kaarten zal de ontwikkeling van (de omgeving van) het plangebied in de Nieuwe en Nieuwste tijd geschetst worden.

Het plangebied bevindt zich in de 18^{de}19de eeuw net ten zuiden van Turnhoutsebaan, ter hoogte van een zijweg waar bewoning werd ingeplant. Op de 18de-eeuwse Ferrariskaart lijkt het plangebied te overlappen met het wegtracé, enkele akkers en bewoning lijkt enkel in het uiterste zuiden aanwezig. Op de 19de-eeuwse Atlas der Buurtwegen is een ander beeld zichtbaar met het wegtracé en een woning in het noorden en akkers op de rest van het plangebied.

Op de orthofoto's vanaf 1971 is duidelijk dat het plangebied volledig naast het wegtracé is gelegen. In het noorden van het plangebied wordt nog steeds een woning aangeduid. Het oosten van het plangebied blijft lange tijd in gebruik als grasland of zone met begroeiing. In het westen van het plangebied vindt wel een ontwikkeling plaats. Een gebouw van de chiro is zichtbaar in het uiterste zuidwesten vanaf 1971, de parking in het noordwesten en de centraal gelegen verharding is voor het eerste zichtbaar op de orthofoto uit 1979-1990. In 2020 werden zowel de noordelijke woning als het zuidelijke gebouw van de chiro gesloopt.

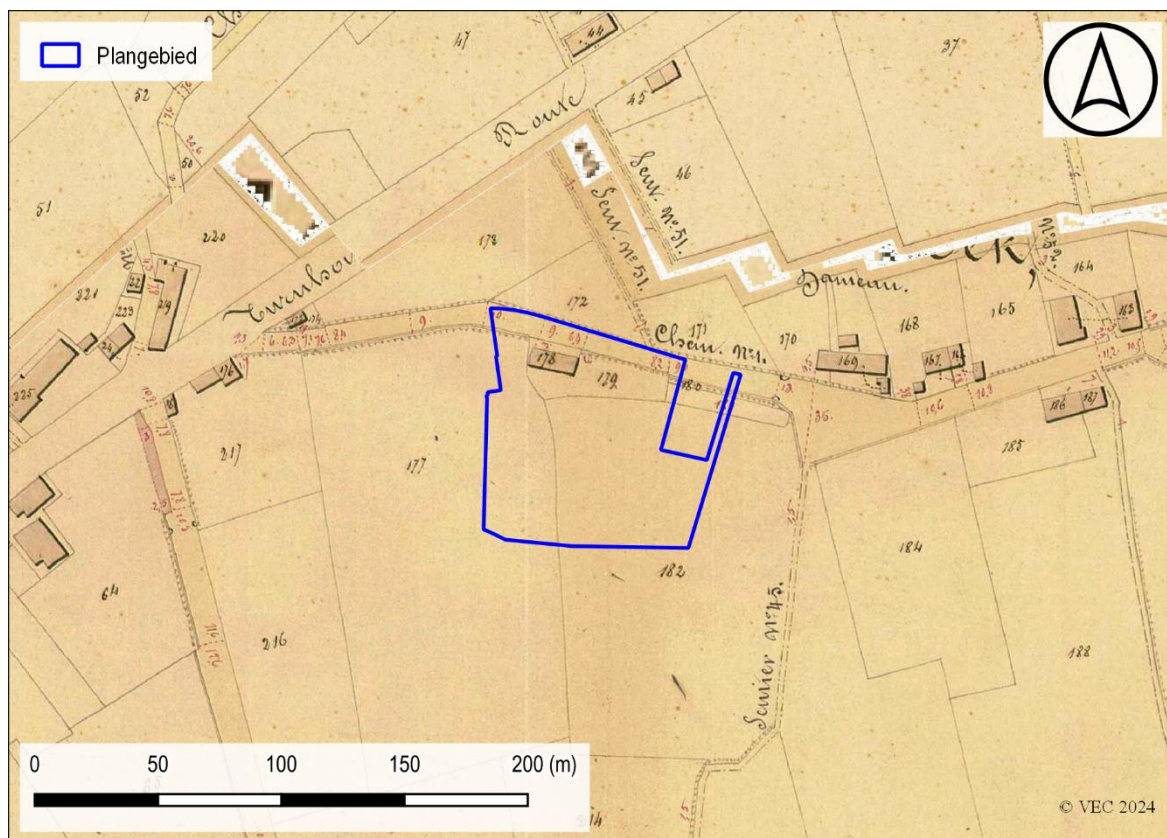
² INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2024: Schilde [online], <https://id.erfgoed.net/themas/13702> (geraadpleegd op 2 mei 2024).

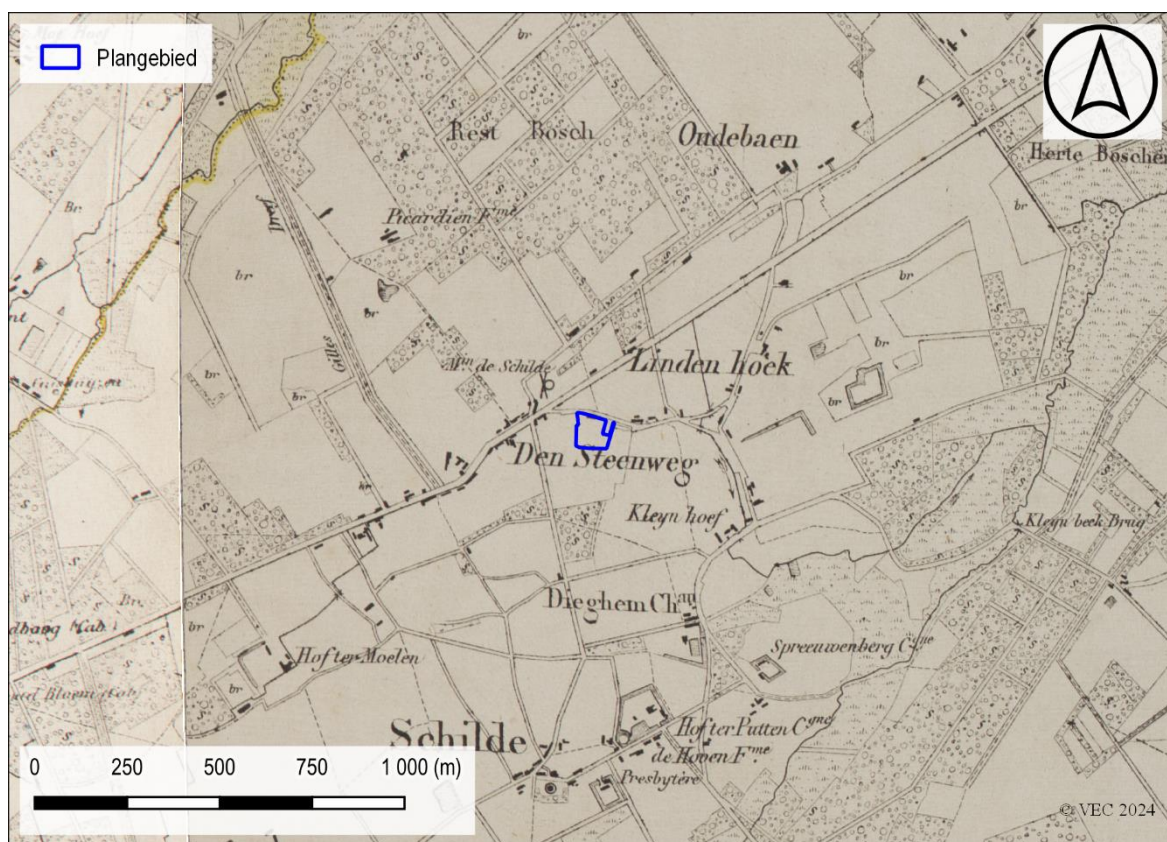
Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)

Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)

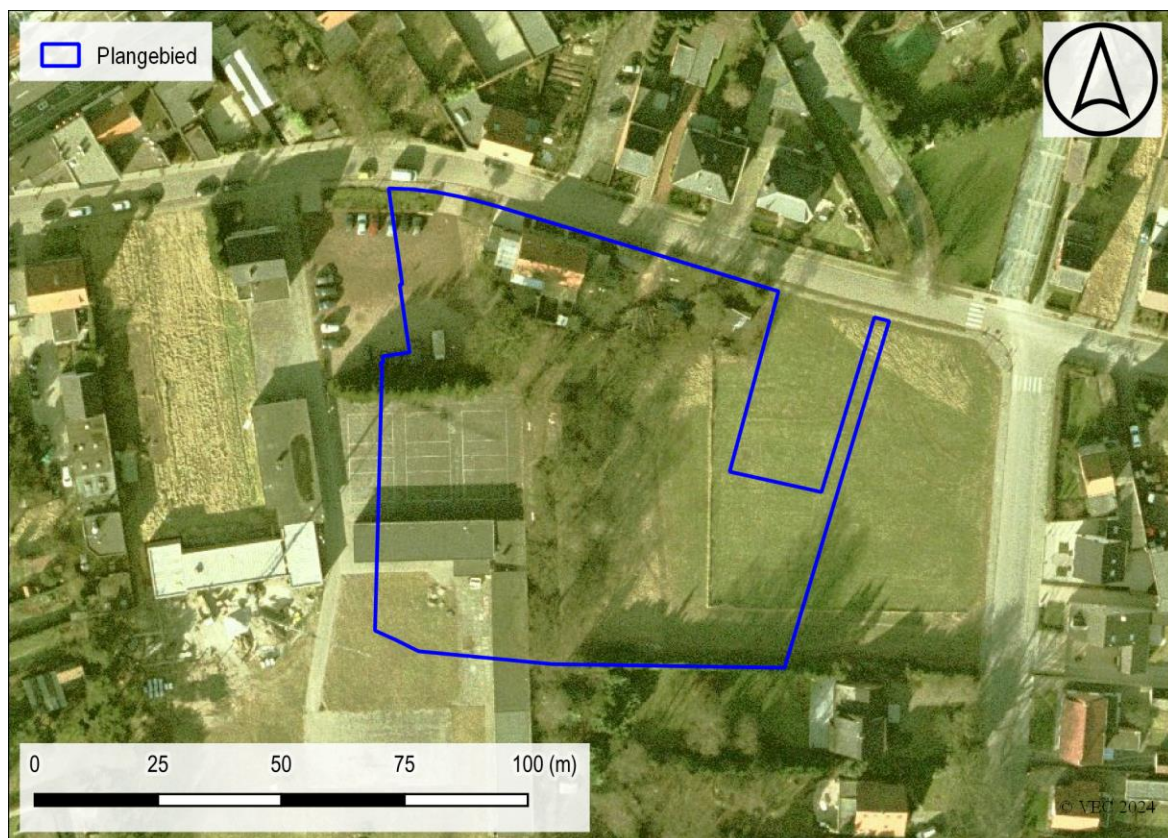
Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt)

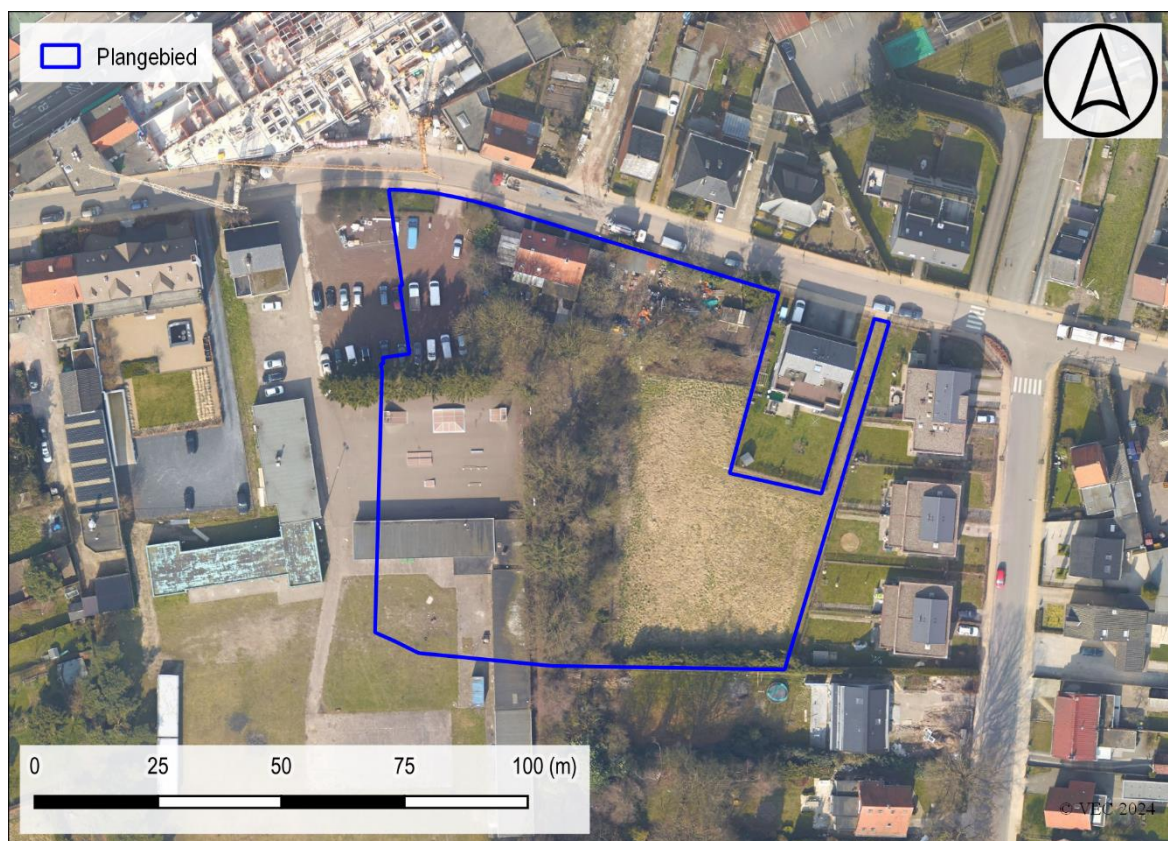
Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt)

Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt)

Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt)

Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2013-2015 (© geopunt)

Figuur 23: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2020 (© geopunt)

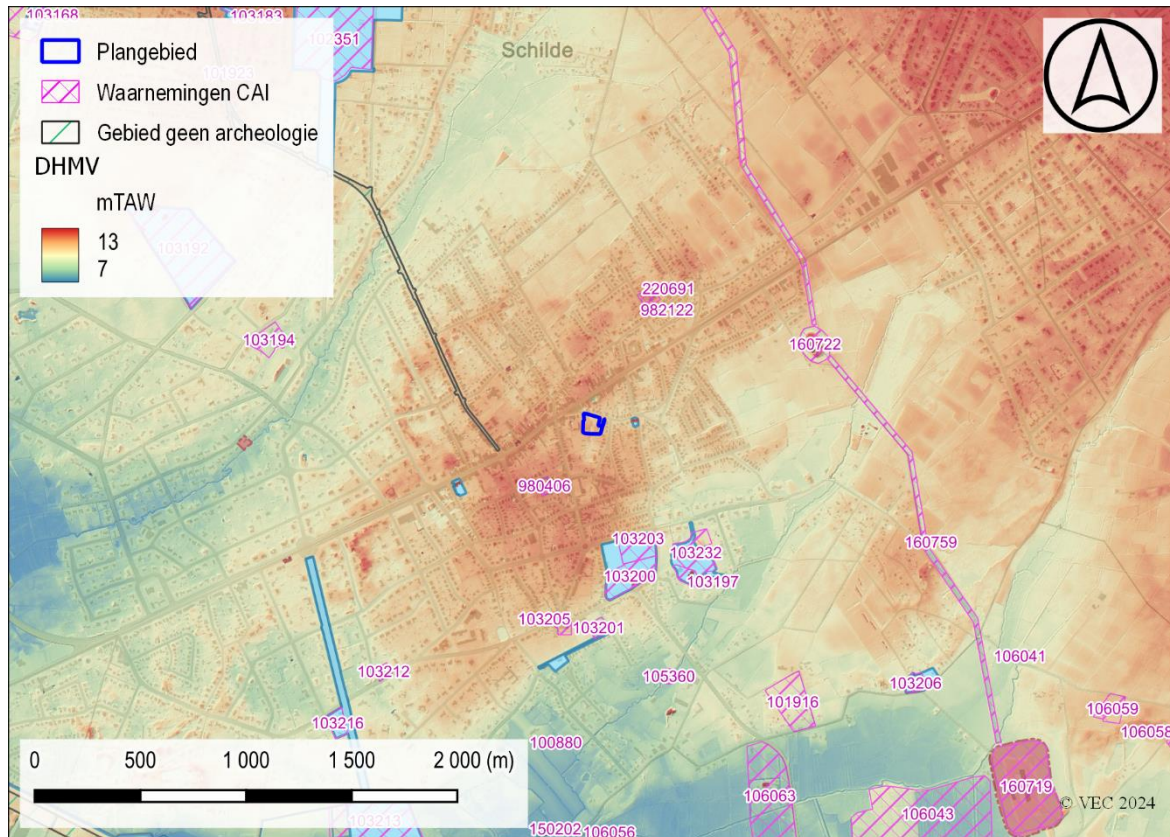

Figuur 24: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)

1.2.3 Archeologisch kader

CAI meldingen

Voor het onderzoeksgebied zijn in de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) van Onroerend Erfgoed de volgende archeologische waarden en ondergrondse bouwhistorische waarden vastgesteld (Figuur 25):

Figuur 25: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).

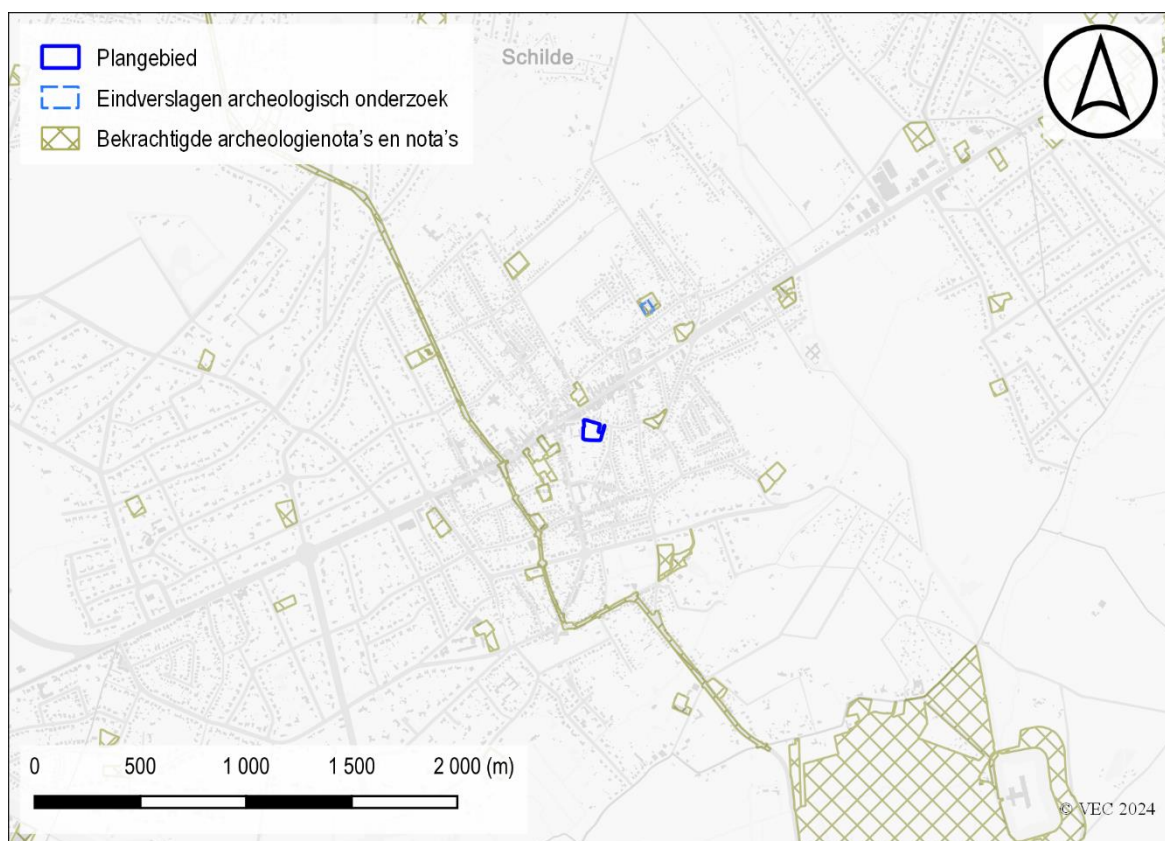
De meeste meldingen betreffen sites met walgracht, hoeves, landhuizen, schansen en andere aangeduid op basis historisch-cartografisch onderzoek. De meeste dateren uit de late middeleeuwen, 17de of 18de eeuw. Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem is in de ruime omgeving van het plangebied eerder beperkt. Bij een opgraving in de jaren 1970 zouden Romeinse sporen aangetroffen zijn, maar hierover is weinig meer gekend. Recent werden 2 proefsleuvenonderzoeken uitgevoerd waaruit 1 opgraving volgde. Hier werd een ontginningshoeve uit de 14de-16de eeuw aangetroffen.

CAI nummer	datering	omschrijving
100880	17 ^{de} eeuw	Metaaldetectie (2006): zilveren stuiver
101916	18 ^{de} eeuw	Site met walgracht
101923	18 ^{de} eeuw	Molen
102351	Volle middeleeuwen	Kasteel van 's Gravenwezel
103168	18 ^{de} eeuw	Landhuis "Vinkenhof"
103183	18 ^{de} eeuw	Molen met hoeve
103192	18 ^{de} eeuw	Landhuis "Hof ter Linden"
103194	17 ^{de} eeuw	Bellemondhoeve
103197	Late middeleeuwen	Hoeve Spreeuwenborg
103200	Late middeleeuwen	Landhuis, laathof en abtskamer "Puttenhof"
103201	17 ^{de} eeuw	Pastorie
103203	Late middeleeuwen, 17 ^{de} -18 ^{de} eeuw	Hoeve, schans en landhuis "Diegemhof"
103205	Volle middeleeuwen	St.-Hubertuskerk
103206	16 ^{de} eeuw	Dobbelhoeve
103212	18 ^{de} eeuw	Steenen hoeve
103213	Late middeleeuwen, 16 ^{de} eeuw, 18 ^{de} eeuw	Site met walgracht, schans en landhuis "Hof van Schilde"
103216	18 ^{de} eeuw	Grote Hoeve
103232	16 ^{de} eeuw	Landhuis "Kasteel Spreeuwenborg"
105360	Neolithicum	Toevalsvondst: lithisch materiaal
106041	18 ^{de} eeuw	Hoeve
106043	Late middeleeuwen	Site met walgracht "Kasteel Vrieselhof"
106056	Late middeleeuwen	Site met walgracht "Rundvoorthoeve"
106058	Steentijd	Veldkartering (1980-1981): lithisch materiaal
106059	Nieuwe tijd	Veldkartering (1980): kalkmortel en puin
106063	18 ^{de} eeuw	Gebouw voor textiel- en lederwarenproductie
150202	Romeinse tijd	Opgraving (1970-1979): bewoningssporen?
160719	20 ^{ste} eeuw	Fort van Oelegem
160722	20 ^{ste} eeuw	Schans van Schilde
160759	20 ^{ste} eeuw	Antitankgracht
220691	Late middeleeuwen, Nieuwe tijd	Proefsleuvenonderzoek De Reep (2018): hoeve, spitsporen
980406	/	Proefsleuvenonderzoek Eugeen Dierckxlaan (2020): recente verstoringen
982122	14 ^{de} -16 ^{de} eeuw	Opgraving De Reep (2018-2019): ontginningshoeve met paalkuilen, gebouwplattegronden, ontginningskuilen, grachten

Archeologienota's en nota's

Er werden recent 50 archeologienota's en 3 nota's ingediend in de omgeving van het plangebied. Bij 15 archeologienota's werd meteen na het bureauonderzoek een vrijgave geadviseerd op basis van de aard van de werken en/of een reeds verstoorde bodem. Bij 3 andere archeologienota's volgde dit advies na een bijkomend landschappelijk bodemonderzoek. Voor 32 archeologienota's werd verder vooronderzoek in uitgesteld traject geadviseerd.

Bij 3 projecten werd dit verder vooronderzoek al uitgevoerd en in een nota gerapporteerd. Het gaat enerzijds om twee proefsleuvenonderzoeken die reeds werden opgenomen in de CAI. Daarnaast gaat het ook over een proefsleuvenonderzoek uit 2021 waarbij enkel recente greppels werden aangetroffen en waarna een vrijgave werd geadviseerd.

Figuur 26: Situering projectgebied op het GRB-basisbestand met aanduiding van de (archeologie)nota's (©Geopunt).

1.3 SYNTHESE FASE BUREAUONDERZOEK

1.3.1 Interpretatie en datering

De initiatiefnemer plant de nieuwbouw van meergezinswoningen en de bijhorende omgevingsaanleg (project Lindencpark) aan de Lindenstraat te Schilde. Het project omvat de bouw van 38 sociale huurappartementen verspreid over verschillende gebouwen. Blokken A, B, E, F en G worden voorzien van een fundering op plaat tot 40cm diep. De funderingssleuven zorgen voor een verstoring tot 80cm diep. In totaal betreft het een oppervlakte van 930m². Onder blok C en D zal een ondergrondse parkeergarage (1170m²) voorzien worden. Deze wordt aangelegd tot een diepte van 3,80m. De omgevingsaanleg wordt opgedeeld in 3 zones: een inkomplein, een multifunctionele zone (centrale as en groenzone) en een gemeenschappelijke zone die ingedeeld kan worden met volkstuintjes. De meeste bodemingrepen zullen tot max. 50cm diep voorzien worden. Het grasveld zal verlaagd aangelegd worden, waarbij afgravingen plaatsvinden tot 85cm diep.

Het plangebied bevindt zich in de Centrale Kempen, op een iets hoger gelegen rug tussen de Zwanebeek en Kleinebeek. Het plangebied bevat Tertiaire afzettingen van het Lid van Hemeldonk (Formatie van Brasschaat). De Quartaire sequentie bestaat uit een basis van getijdenafzettingen met mogelijke intercalatie van fluviatiele en eolische afzettingen uit het Vroeg-Pleistoceen en een top van eolische afzettingen van het Weichseliaan (profieltype 21). De bodem op het plangebied is een droge of matig natte zandbodem met dikke antropogene humus A horizont (Zbm of Zdm). In het uiterste noorden wordt een antropogene bebouwde bodem aangeduid (OB).

Schilde wordt voor het eerst vermeld in een oorkonde uit 1183. Akkers en weiden ontstonden eerst in het zuidoosten van de gemeente bij de Grote Schijn, de rest van de gemeente werd ingenomen door heide en vennen voornamelijk in het noorden van de gemeente. De dorpskern vormde zich tussen de heide en de moerassige vallei van de Schijn in het zuidoosten van de gemeente. Na de rechtekking van de baan Antwerpen-Turnhout na 1745 evolueerde Schilde naar een straatdorp langs de Turnhoutsebaan.

Het plangebied bevindt zich in de 18de-19de eeuw net ten zuiden van Turnhoutsebaan. Op de 18de-eeuwse Ferrariskaart lijkt het plangebied te overlappen met een wegtracé, enkele akkers en bewoning lijkt enkel in het uiterste zuiden aanwezig. Op de 19de-eeuwse Atlas der Buurtwegen is een ander beeld zichtbaar met het wegtracé en een woning in het noorden en akkers op de rest van het plangebied. Op de orthofoto's vanaf 1971 is duidelijk dat het plangebied volledig naast het wegtracé is gelegen. Het oosten van het plangebied blijft lange tijd in gebruik als grasland of zone met begroeiing. In het westen van het plangebied wordt een gebouw voor de chiro, verharding en parking ingericht. In 2020 werden zowel de noordelijke woning als het zuidelijke gebouw van de chiro gesloopt.

Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem is in de ruime omgeving van het plangebied eerder beperkt. Bij een opgraving in de jaren 1970 zouden Romeinse sporen aangetroffen zijn, maar hierover is weinig meer gekend. Recent werden 3 proefsleuvenonderzoeken uitgevoerd waaruit 1 opgraving volgde. Hier werd een ontginningshoeve uit de 14de-16de eeuw aangetroffen.

1.3.2 Verwachting en conclusies

De voor het bureauonderzoek opgestelde onderzoeksvragen kunnen als volgt worden beantwoord:

- *Zijn mogelijk archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is de specifieke archeologische verwachting?*

Het plangebied bevindt zich op een iets hoger gelegen rug tussen de Zwanebeek en Kleinebeek en kent een droge of matig natte zandbodem met dikke antropogene humus A horizont. Deze landschappelijke ligging is uitermate geschikt voor het aantreffen van zowel prehistorische artefactenconcentraties als sporensites vanaf het Neolithicum.

Archeologisch onderzoek met ingreep in de bodem in de ruime omgeving van het plangebied is tot op heden echter eerder beperkt. Bij een opgraving in de jaren 1970 zouden Romeinse sporen aangetroffen zijn. Recent werden 3 proefsleuvenonderzoeken uitgevoerd waaruit de opgraving van een ontginningshoeve uit de 14de-16de eeuw volgde. De archeologische kennis van de omgeving is tot op heden beperkt, waardoor verder onderzoek een groot potentieel biedt tot nuttige kenniswinst.

- *Worden mogelijk archeologische resten bedreigd door de geplande werkzaamheden?*

De initiatiefnemer plant de nieuwbouw van meergezinswoningen en de bijhorende omgevingsaanleg (project Lindenpark) aan de Lindenstraat te Schilde. Bodemingrepen zijn gepland over het gehele plangebied.

De aanleg van de parkeergarage (tot 3,8m diep), de aanleg van de funderingssleuven (tot 80cm diep) en de afgraving van het grasveld (tot 85cm diep) zorgen zonder twijfel voor een verstoring van het archeologisch bodemarchief. Bij de omgevingsaanleg (max. 50cm diep) en de aanleg van funderingsplaten (tot 40cm diep) is het rekening houdende met een buffer ook niet uitgesloten dat deze ingrepen het archeologisch bodemarchief kunnen bedreigen.

- *Is het plangebied voldoende onderzocht en zo nee, welke vorm van nader archeologisch onderzoek kan worden geadviseerd?*

De geplande werken kunnen een impact hebben op het kennispotentieel van eventuele archeologische waarden binnen het plangebied. De aan- of afwezigheid van een archeologisch vindplaats, de karakteristieken en de bewaringstoestand van een eventuele site en welke waarde ze heeft, zijn echter nog onvoldoende vastgesteld. Daarom is verder vooronderzoek nodig binnen het gehele plangebied.

De eerstvolgende stap in het vervolgonderzoek is landschappelijk booronderzoek. Met een landschappelijk bodemonderzoek kan meer inzicht verkregen worden in de bodemopbouw en de ontwikkeling van het hoogteprofiel van het plangebied. Ook kan de intactheid van de bodem beter bepaald worden. Hiermee kan getoetst worden of de verwachting op artefactensites uit de Steentijd enerzijds en sporensites uit het Neolithicum – Middeleeuwen / Nieuwe tijd anderzijds gehandhaafd kan blijven. Bij handhaving van de verwachting op vondstensites uit de Steentijden dient het landschappelijk booronderzoek opgevolgd te worden door verkennend/waarderend archeologisch booronderzoek (met proefputten) en bij handhaving van de verwachting op sporensites door proefsleuvenonderzoek.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.

KAARTMATERIAAL

Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden, Graaf de Ferraris [1771-1778]

Atlas der Buurtwegen d.d. 1842

Topografische kaart van Vandermaelen d.d. 1846 – 1854

Popp-kaart d.d. 1842-1879

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroerenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Situering ruime omgeving projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).....	4
Figuur 3: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)	6
Figuur 4: geplande werken op het plangebied	7
Figuur 5: inrichtingsplan geprojecteerd op het huidige plangebied	8
Figuur 6: Situering projectgebied t.a.v. de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).9	
Figuur 7: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	10
Figuur 8: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	10
Figuur 9: Situering projectgebied t.a.v. Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (II) d.d. 2014 (© geopunt)	11
Figuur 10: hoogteprofiel NO-ZW.....	11
Figuur 11: hoogteprofiel NW-ZO.....	11
Figuur 12: Situering projectgebied t.a.v. Tertiair geologische kaart (© geopunt)	12
Figuur 13: Situering projectgebied t.a.v. Quartair geologische kaart (© geopunt)	13
Figuur 14: Situering projectgebied t.a.v. algemene bodemkaart van België (© geopunt)	13
Figuur 15: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)	15
Figuur 16: Situering projectgebied t.a.v. Ferrariskaart d.d. 1771-1778 (© geopunt)	15
Figuur 17: Situering projectgebied t.a.v. Atlas der Buurtwegen d.d. 1840 (© geopunt)	16
Figuur 18: Situering projectgebied t.a.v. Vandermaelenkaart d.d. 1846-1854 (© geopunt) ...	16
Figuur 19: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1971 (© geopunt).....	17
Figuur 20: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 1979-1990 (© geopunt).....	17
Figuur 21: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2000-2003 (© geopunt).....	18
Figuur 22: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2013-2015 (© geopunt).....	18
Figuur 23: Situering projectgebied t.a.v. orthofotomozaïek d.d. 2020 (© geopunt).....	19
Figuur 24: Situering plangebied t.a.v. meest recente orthofotomozaïek (©Geopunt)	19
Figuur 25: Situering projectgebied op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen (©Geopunt).	20
Figuur 26: Situering projectgebied op het GRB-basisbestand met aanduiding van de (archeologie)nota's (©Geopunt).	22

CHRONOLOGISCH KADER

